

Komunikat prasowy
Luksemburg, 13 listopada 2019 r.

Należy podjąć bardziej stanowcze działania w zakresie zarządzania przepływami migracyjnymi w Grecji i we Włoszech, tak aby wyeliminować istniejące niedoskonałości – stwierdzili kontrolerzy UE

UE powinna podjąć bardziej stanowcze działania w zakresie azylu, relokacji i powrotów migrantów, tak aby lepiej realizować cele unijnego wsparcia – stwierdzono w nowym sprawozdaniu Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. W ramach nadzwyczajnych mechanizmów relokacji nie udało się osiągnąć założonych wartości docelowych i jedynie częściowo zrealizowano główny cel, który zakładał zmniejszenie presji odczuwalnej w Grecji oraz we Włoszech. Pomimo zwiększenia zdolności do rozpatrywania spraw azylowych w obu tych państwach nie rozwiązano problemu długich okresów rozpatrywania spraw i nie usunięto zatorów proceduralnych. Jednocześnie liczba powrotów migrantów o nieuregulowanym statusie pozostaje niewielka, a przeprowadzanie tych powrotów nadal sprawia trudności na terenie całej UE.

W ostatnich latach migracje do UE osiągnęły bezprecedensową skalę. Nasilenie przepływów migracyjnych, które osiągnęły szczytowy poziom w 2015 r., przełożyło się na wzrost liczby wniosków o udzielenie azylu, w szczególności w Grecji i we Włoszech. Aby zaradzić owemu kryzysowi, Unia utworzyła hotspoty, wprowadziła tymczasowe mechanizmy relokacji i zwiększyła finansowanie. Kontrolerzy Trybunału sprawdzili, czy dzięki unijnemu wsparciu na rzecz Grecji i Włoch udało się osiągnąć zamierzone cele, czy w ramach mechanizmów relokacji osiągnięto założone wartości docelowe oraz czy procedury azylowe i powrotowe przebiegały sprawnie i skutecznie.

– Działania UE w zakresie zarządzania migracjami w Grecji i we Włoszech były właściwe, ale nie wykorzystano w pełni ich potencjału – **stwierdził Leo Brincat, członek Trybunału odpowiedzialny za to sprawozdanie.** – Czas na podjęcie bardziej stanowczych działań w celu wyeliminowania rozbieżności między celami a osiąganymi rezultatami.

Kontrolerzy stwierdzili, że przeanalizowane przez nich **działania UE w zakresie wsparcia** pozwalały zaspokoić rozpoznane potrzeby, ale w większości projektów nie osiągnięto w pełni założonych wartości docelowych. Istotnie usprawniono rejestrację migrantów i pobieranie od nich odcisków palców, ale sytuacja w greckich **hotspotach** jest wciąż alarmująca, jeśli chodzi o dostępną liczbę miejsc i położenie osób małoletnich bez opieki. Na operacje prowadzone przez Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) wciąż niekorzystnie wpływał niedostatek ekspertów krajowych, tymczasem Europejska Agencja

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) oddelegowała do włoskich hotspotów większą liczbę pracowników niż było to konieczne, jeśli wziąć pod uwagę fakt, że – jak ustalono – hotspoty te były puste lub prawie puste.

Z początkowo założonej docelowej liczby 160 000 migrantów państwa UE prawnie zobowiązały się dokonać **relokacji** 98 256 osób. Faktycznie relokacją objęto jedynie 34 705 migrantów (21 999 z Grecji i 12 706 z Włoch). Kontrolerzy stwierdzili, że wyniki osiągnięte w ramach mechanizmów relokacji były gorsze niż założono głównie ze względu na to, że do celów relokacji zarejestrowano bardzo niewielki odsetek osób, które potencjalnie kwalifikowałyby się do udziału. W obu wspomnianych państwach organy nie były początkowo w stanie zidentyfikować wszystkich potencjalnych kandydatów ani skierować ich z powodzeniem do złożenia wniosku o relokację. Działania podjęte po zarejestrowaniu migrantów były bardziej owocne. Kontrolerzy wykryli jednak szereg uchybień operacyjnych w procesie relokacji.

W Grecji zwiększenie zdolności do rozpatrywania **wniosek azylowych** nie wystarczyło do wyeliminowania rosnących zaległości. Oświadczenie UE–Turcja z 2016 r. miało bardzo istotny wpływ na liczbę osób przybywających, ale przyspieszona procedura graniczna, stanowiąca zasadniczy element oświadczenia, nie przebiega wystarczająco szybko. W 2018 r. od złożenia wniosku do wydania decyzji w pierwszej instancji mijało nie kilka, ale średnio 215 dni. Wśród najistotniejszych czynników wpływających na te opóźnienia można wymienić niedostateczną liczbę lekarzy przeprowadzających oceny konieczności szczególnego traktowania na wyspach greckich. W przypadku procedur przyspieszonej i zwykłej sytuacja jest jeszcze bardziej niepokojąca – obecnie terminy przesłuchań wyznacza się dopiero na odpowiednio 2021 i 2023 r. Ponadto duża liczba decyzji odmownych wydanych w pierwszej instancji trafia na szczebel odwoławczy, który już teraz jest nadmiernie obciążony liczbą spraw.

We Włoszech zdolności do rozpatrywania spraw są obecnie wystarczające, by poradzić sobie ze zdecydowanie mniejszą niż wcześniej liczbą osób przybywających i rozpatrzyć wnioski azylowe w pierwszej instancji. Nie pozwalają one jednak na uporanie się z dużą liczbą odwołań. Potrzeba było średnio ponad czterech lat, by wniosek azylowy złożony w 2015 r. osiągnął ostatni etap odwoławczy. Kontrolerzy ostrzegają, że najbardziej palącą potrzebą w ramach włoskiego systemu azylowego będzie z dużym prawdopodobieństwem zapewnienie wsparcia organom wymiaru sprawiedliwości.

W obydwu wspomnianych państwach, podobnie jak w UE jako całości, liczba wydanych decyzji nakazujących **powrót** jest znacznie większa niż liczba migrantów, którzy faktycznie wrócili do kraju pochodzenia. Do głównych przyczyn takiego stanu rzeczy należą: długi okres trwania procedur azylowych, brak zintegrowanego systemu zarządzania sprawami powrotowymi, brak wzajemnego uznawania decyzji nakazujących powrót i brak systematycznego rejestrowania takich decyzji, niedostateczna liczba miejsc w ośrodkach detencyjnych, utrudniona współpraca z państwami pochodzenia migrantów lub też po prostu ucieczki migrantów po tym, jak w ich sprawie zostanie podjęta decyzja nakazująca powrót.

Kontrolerzy Trybunału przedstawili Komisji Europejskiej i dwóm agencjom zalecenia, w myśl których powinny one:

- wyciągnąć wnioski na potrzeby ewentualnych przyszłych mechanizmów relokacji opartych na zasadzie dobrowolności;
- usprawnić zarządzanie pomocą nadzwyczajną, systemami azylowymi i procedurami powrotowymi;
- udoskonalić wsparcie EASO na rzecz procedur azylowych i dostosować wsparcie Frontexu w zakresie powrotów oraz oddelegowania ekspertów.

Informacje dla redaktorów

Do 2019 r. UE przydzieliła ze środków finansowania kryzysowego z Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (AMIF EMAS) łącznie 703 mln euro na rzecz Grecji i 122 mln euro na rzecz Włoch, w uzupełnieniu do

odpowiednio 328 mln euro i 394 mln euro przydzielonych tym państwom w ramach programów krajowych AMIF na lata 2014–2020.

Obowiązkowe tymczasowe mechanizmy relokacji zostały wprowadzone dwiema decyzjami Rady we wrześniu 2015 r. i funkcjonowały w okresie od 24 marca 2015 r. do 26 września 2017 r. Migranci objęci relokacją w tym okresie kwalifikowalności stanowili około 4% wszystkich osób ubiegających się o azyl we Włoszech i około 22% w Grecji. Zjednoczone Królestwo i Dania skorzystały z przysługujących im klauzul *opt-out*, natomiast Polska i Węgry nie dokonały relokacji żadnych migrantów. Do tej pory nie osiągnięto konsensusu w sprawie trwałego systemu relokacji. Spośród obywateli państw trzecich, którym nakazano opuszczenie UE, do krajów pochodzenia powróciło w 2018 r. około 40%, przy czym w Grecji i we Włoszech odsetek ten wyniósł 20%. Wskaźnik powrotów do krajów pozaeuropejskich był nawet niższy.

Sprawozdanie specjalne nr 24/2019 pt. „Azyl, relokacja i powroty migrantów – czas na bardziej stanowcze działania w celu wyeliminowania rozbieżności między celami a osiąganymi rezultatami” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE. W 2017 r. Trybunał opublikował [sprawozdanie](#) dotyczące hotspotów w Grecji i we Włoszech.

Kontakt dla prasy

Damijan Fišer – E-mail: damijan.fiser@eca.europa.eu

Tel. (+352) 4398-45410 Tel. kom. (+352) 621 55 22 24